

**Vysoká škola Zdravotníctva a Sociálnej práce Sv.
Alžbety, Palackého 1 , 811 02 Bratislava**

**Smernica pre poskytovanie
osobných ochranných pracovných
a čistiacich prostriedkov**

V Bratislave , dňa: 01.05.2016

Vypracoval:
Ľubomír Buchta
autorizovaný bezpečnostný
technik

Schválil:
Rastislav Hochman, Mgr.
vedúci oddelenia

Vlastným zoznamom sa v zmysle zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. a nariadenia vlády č. 395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov (OOPP) upravujú podmienky poskytovania OOPP a hospodárenie s nimi. Zoznam je doplnený aj spôsobom zabezpečenia čistenia a ochrany osobných ochranných pracovných prostriedkov.

1. Osobným ochranným pracovným prostriedkom je každý prostriedok, ktorý zamestnanec pri práci nosí, drží alebo inak používa vrátane jeho doplnkov a príslušenstva, ak je určený na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnanca.
2. Osobným ochranným pracovným prostriedkom podľa odseku 1 nie je
 - bežný pracovný odev, uniforma a obuv,
 - prostriedok, ktorým záchranné zložky poskytujú pomoc,
 - prostriedok používaný pri cestnej doprave,
 - športový výstroj,
 - prostriedok na sebaobranu a na odstrašovanie.
3. Prehľad prác a činností, pri ktorých sa poskytujú OOPP, sú uvedené v prílohe č. 1. Pri každej pracovnej profesii, pri ktorej má zamestnanec nárok na poskytnutie OOPP, musí byť uvedený:
 - nebezpečenstvá, ktoré vzhľadom na charakter ich účinkov, čas expozície a množstvo, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca alebo ho obťažovať pri práci a možno sa pred nimi chrániť ochrannými prostriedkami
 - ktorú časť telesného orgánu pridelený OOPP chráni
 - predpokladaná životnosť OOPP
4. Osobný ochranný pracovný prostriedok zamestnávateľ poskytuje zamestnancovi, ak nebezpečenstvo nemožno vylúčiť ani obmedziť technickými prostriedkami, prostriedkami kolektívnej ochrany ani metódami a formami organizácie práce.
5. Pracovný odev alebo pracovnú obuv zamestnávateľ poskytuje zamestnancovi, ktorý pracuje v prostredí, v ktorom odev alebo obuv podliehajú mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu, ak sa stanú nepoužiteľné za čas kratší ako šesť mesiacov.
6. Osobný ochranný pracovný prostriedok, ktorý zamestnávateľ poskytuje zamestnancovi, musí:
 - zabezpečovať účinnú ochranu pred existujúcimi nebezpečenstvami a predvídateľnými nebezpečenstvami a sám nesmie zvyšovať riziko,
 - zodpovedať existujúcim a predvídateľným pracovným podmienkam a pracovnému prostrediu na pracovisku,
 - vyhovovať ergonomickým požiadavkám, zdravotnému stavu zamestnanca a po nevyhnutnom malom prispôbení aj telu zamestnanca, ak to osobný ochranný pracovný prostriedok umožňuje,
 - byť zdravotne neškodný.
7. Osobný ochranný pracovný prostriedok má v zásade používať jeden zamestnanec. Ak okolnosti vyžadujú, aby ten istý osobný ochranný pracovný prostriedok používalo viac zamestnancov, zamestnávateľ je povinný vykonať príslušné opatrenia, aby
 - nebola ohrozená bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
 - osobný ochranný pracovný prostriedok bol zamestnancovi prístupný vždy v prípade potreby.
8. Zamestnávateľ zabezpečuje udržiavanie osobného ochranného pracovného prostriedku najmä čistením, opravou a výmenou. Drobnú dennú údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov si vykonávajú zamestnanci sami. Čistenie a pranie osobných ochranných pracovných prostriedkov si vykonávajú zamestnanci sami.
9. V opačnom prípade je zamestnávateľ povinný zabezpečiť čistenie osobných ochranných pracovných prostriedkov na vlastné náklady.

10. Zamestnávateľ je povinný zamestnanca zrozumiteľne oboznámiť s nebezpečenstvami, pred ktorými ho používanie poskytnutého osobného ochranného pracovného prostriedku chráni, a poučiť ho o správnom používaní tohto osobného ochranného pracovného prostriedku a podľa potreby mu poskytnúť aj praktický výcvik.
11. Ak viaceré nebezpečenstvá vyžadujú, aby zamestnanec používal súčasne viac osobných ochranných pracovných prostriedkov, zamestnávateľ je povinný poskytnúť zamestnancovi osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré sa dajú navzájom skombinovať a zabezpečia účinnú ochranu pred týmito nebezpečenstvami.
12. Zamestnanec je povinný používať poskytnutý osobný ochranný pracovný prostriedok len určeným spôsobom, na určené účely, po celý čas trvania nebezpečenstva a v súlade s pokynmi na používanie podľa odseku 9.
13. Zamestnávateľ musí poskytnúť zamestnancovi osobný ochranný pracovný prostriedok, ktorý spĺňa požiadavky podľa osobitných predpisov, napríklad zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 29/2001 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na osobné ochranné prostriedky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 323/2002 Z. z.
14. Odporúčaná doba životnosti je stanovená zamestnávateľom, závisí od doby používania OOPP, v akých podmienkach sa OOPP používa a nakoniec aj od starostlivosti zamestnanca o pridelený OOPP. Životnosť je uvedená v mesiacoch a predbežný výpočet doby životnosti osobného ochranného prostriedku vychádza z doby životnosti OOPP a doby používania v roku.

Pri výpočte možno orientačne vychádzať zo vzorca:

$$c = \frac{12 \times a}{b}$$

a - doba životnosti ochranného prostriedku v mesiacoch

b - počet mesiacov používania ochranných prac. prostriedkov

c - doba v mesiacoch, na ktorú sa ochranný prostriedok poskytuje

15. Zamestnancom vykonávajúcim práce, pri ktorých sa ochranné pracovné prostriedky poskytujú len príležitostne alebo nepravidelne, sa tieto pracovné prostriedky poskytujú len na dobu vykonávanej práce.
16. Podľa povahy práce a zoznamu zamestnávateľa sa osobné ochranné pracovné prostriedky poskytujú všetkým zamestnancom, kde to povaha práce a pracovného prostredia vyžaduje, vrátane zamestnancov na dohodu, učňov, brigádnikov, v prípade potreby aj kontrolným orgánom v rámci výkonu ich práce, ak to vyžaduje situácia na danom pracovisku.
17. Ochranné pracovné prostriedky sa dávajú zamestnancom do osobného užívania na základe písomného potvrdenia o prevzatí OOPP, naďalej však ostávajú vo vlastníctve zamestnávateľa, ktorý ich poskytol.
18. Osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré sa stanú nepoužívateľné za čas kratší, ako je stanovené zamestnávateľom, **zamestnanec je povinný odovzdať ich zamestnávateľovi**. Zamestnanec je povinný zdôvodniť znehodnotenie ochranného prostriedku a zamestnávateľ na základe toho zväží, či má zamestnanec nárok na bezplatné pridelenie OOPP nad limit, alebo sa bude finančne spolupodieľať na pridelení nového OOPP.

19. V prípade, že ochranné pracovné prostriedky stratili svoje funkčné vlastnosti v čase kratšom, ako má zamestnanec nárok na nový ochranný prostriedok, je zamestnávateľ povinný vybaviť zamestnanca novým ochranným pracovným prostriedkom.
20. Pri vydávaní nových OOPP a pri rozviazaní pracovného pomeru **zamestnanec je povinný vrátiť zamestnávateľovi opotrebované ochranné pracovné prostriedky**, ktoré prestali slúžiť svojmu účelu.
21. Zamestnávateľ zabezpečí dodržiavanie hygienických zásad pri poskytovaní OOPP, vytvorí podmienky pre ich vhodné uloženie po pracovnej smene a v prípade potreby zabezpečí ich opravu na vlastné náklady tak, aby ich mal zamestnanec na výkon danej práce funkčne v nezávadnom stave.
22. Osobné ochranné pracovné prostriedky, pracie, čistiace a dezinfekčné prostriedky poskytuje zamestnávateľ zamestnancom na vlastné náklady.

Príloha č. 1:

IDENTIFIKÁCIA NEBEZPEČENSTIEV PRI VÝKONE PRÁCE

Nebezpečenstvá, ktoré vzhľadom na charakter ich účinkov, čas expozície a množstvo, napríklad koncentráciu alebo dávku, môžu poškodiť zdravie, alebo významne obťažovať pri práci a pred ktorými sa možno chrániť osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, sú najmä:

1. FYZIKÁLNE NEBEZPEČENSTVÁ

1.1. Poloha pracoviska vo vzťahu k povrchu zeme, napríklad vo výške, v hĺbke, pod zemou alebo pod vodou, a k inému pracovisku, napríklad v jeho blízkosti.

1.2. Nevhodný povrch podláh a komunikácií spôsobujúci pády osôb, napríklad ich pohyblivosť, šikmosť, šmykľavosť, nerovnosť.

1.3. Tlak, úder, rez, seknutie, pichnutie, bodnutie, odretie,

1.3.1. na materiáloch, polotovarochoch a výrobkoch, s ktorými sa manipuluje,

1.3.2. na ostrých hranách, rohoch, drsných povrchoch.

1.4. Výbušnosť.

1.5. padajúce predmety.

1.6. Tepelné žiarenie.

1.7. Ultrafialové žiarenie.

1.8. Infračervené žiarenie.

1.9. Elektrický prúd a napätie.

1.10. Statická elektrina.

1.11. Teplota vzduchu a jej rýchle zmeny.

1.12. Vlhkosť vzduchu.

1.13. Prúdenie vzduchu.

1.14. Pevné alebo kvapalné aerosóly vo vzduchu.

1.15. Hluk (infrazvuk, ultrazvuk).

1.16. Osvetlenie (intenzita, jas, kontrast, oslnenie, nedostatočné denné osvetlenie).

1.17. Nedostatočná rozoznatelnosť, napríklad osôb alebo zariadení vzhľadom na pozadie.

2. CHEMICKÉ NEBEZPEČENSTVÁ

2.1. Plyny, pary, aerosóly, pevné látky, kvapalné látky a ich účinky

2.1.1. toxické,

2.1.2. žieravé,

2.1.3. dráždivé,

2.1.4. senzibilizujúce,

2.1.5. karcinogénne,

2.1.6. mutagénne,

2.1.7. teratogénne.

3. BIOLOGICKÉ NEBEZPEČENSTVÁ

3.1. Rastliny.

3.2. Živočíchy, napríklad zvieratá, hmyz.

3.3. Baktérie, vírusy, huby, parazity.

4. INÉ NEBEZPEČENSTVÁ

4.1. Nevhodná pracovná poloha.

4.2. Neprimeraná fyzická (statická alebo dynamická) záťaž.

Por. číslo	Pracovná pozícia	Pridelený OOPP	Životnosť (v mes.)
1.	Administratívny pracovník		
2.	Údržbár	- Pracovná obuv (baganče) - reflexná vesta - pracovné rukavice (päťprstové) - ochranné okuliare	24 PP PP PP
3.	Upratovačka	- pracovná obuv s protišmyk.podrážkou - päťprstové rukavice (gumové) - pracovné oblečenie	24 PP 12
4.	Vodič osobného motorového vozidla	- reflexnú vestu - slnečné okuliare	PP PP

Príloha č. 2:

PRIDEĽOVANIE PRACÍCH PROSTRIEDKOV

Vzhľadom na povahu vykonávanej práce zamestnávateľ sa rozhodol, že čistenie a pranie osobných ochranných pracovných prostriedkov si budú vykonávať zamestnanci sami.

Zamestnávateľ ďalej na vlastné náklady zabezpečí nasledovné čistiace a hygienické potreby:

Profesia	Druh	Limit v mesiacoch
1	1 ks uterák 1 ks toaletné mydlo 1 ks toaletný papier	12 1 PP
2	1 ks uterák 1 ks toaletné mydlo 1 ks toaletný papier 1 ks solvína 1 ks krém na ruky	12 1 PP 1 1
3	1 ks uterák 1 ks toaletné mydlo 1 ks toaletný papier 1 ks krém na ruky	12 1 PP 1
4	1 ks uterák 1 ks toaletné mydlo 1 ks toaletný papier	12 1 PP

Príloha č. 3:

Návod na používanie a údržbu používaných osobných ochranných pracovných prostriedkov:

1. Pracovná obuv

Pracovná obuv s protišmykovou podrážkou, vyrábaná v základnom prevedení z prírodnej technickej usne, s podšívkou. Obuv je určená pre prácu v bežných podmienkach, skladoch a pod..

Premočenú obuv sušit postupne a v primeranej vzdialenosti od tepelného zdroja. Je zakázané sušiť obuv priamo na radiátory alebo inom ohrievacom telese.

2. Pracovný oblek - montérky

Ochranný plášť - montérky sa používa na ochranu tela pred nepriaznivými účinkami, ako tuky, proti oderom, proti nepriaznivým účinkom počasia a pod..

Drobnú údržbu pracovného plášťa si zamestnanci vykonávajú sami, ako napr. prísťtie gombíkov, drobné zábery a pod..

Ak prestane osobný ochranný prostriedok plniť svoju funkciu musí byť vymenený.

3. Pracovné rukavice

Rukavice sú jednoduchý osobný ochranný prostriedok, ktorý chráni ruky pred odretím, poškrabaním, omrznutím a znečistením, teda pred bežnými mechanickými rizikami v stavebníctve, doprave, v skladoch, pri prácach s kovovými, ostrohrannými a znečistenými predmetmi. Rukavice celokožené alebo kombinované chránime pred namoknutím, aby sa neznížovala ich životnosť. Premočené rukavice sušime postupne a v primeranej vzdialenosti od tepelného zdroja. Rukavice skladujeme v suchých a dobre vetraných priestoroch.

4. Ochranné štíty - okuliare

Ochranné štíty sú určené k ochrane tváre proti pôsobeniu pevných častíc (u sústruhov, vŕtačiek, brúsok a pod.) a rozstrekú kvapalín, kde sú ohrozené hlavne oči. Ďalej tam, kde ochranné okuliare plne nevyhovujú a u zamestnancov s korekčnými okuliarami. Štíty sú vyrábané z organického skla, ktoré čistíme mäkkou, najlepšie flanelovou handričkou, alebo umyjeme teplou vodou a utrieme do sucha.

Ochranné okuliare sú typom uzavretých okuliarov s nepriamou ventiláciou, určené k ochrane očí pri práci s riedenými kyselinami a zásadami a proti odprskávaniu malých pevných častíc. Tvarové riešenie očnice dovoľuje dostatočný rozhľad a umožňuje použitie dioptrických okuliarových obrúb. Okuliare sú zabezpečené ochranným zorníkom bez filtračných vlastností. Pred prvým použitím niektorých druhov okuliarov je nutné odstrániť z oboch zorníkov ochrannú fóliu. Uchytenie okuliarov na hlave je prevedené pružnou upínacou páskou s možnosťou regulácie